

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

1.februar 2013

Vår ref. 33439

Deres ref.

Høring om endringer i folketrygdlovens bestemmelser om foreldrepenger

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon, viser til høringsbrev av 21. desember 2012 om departementets forslag om endringer folketrygdlovens bestemmelser om foreldrepenger.

Samme opptjeningsstidspunkt for mødre og fedre

Det foreslås fra Arbeids- og velferdsdirektoratets side at regelverket endres slik at fristen for opptjening av rett til foreldrepenger blir den samme for begge foreldrene. Dette er begrunnet i at det i et likestillingsperspektiv bør være like regler for begge foreldrene. Departementet heller også til at dette bør være regelen.

NITO støtter ikke dette endringsforslaget. Vi er enige i at både mor og far skal ha selvstendig og individuell opptjeningsrett til foreldrepenger, men vi støtter ikke at beregningstidspunktet skal være det samme tidspunktet for begge foreldrene.

Formålet med forslaget til endringer i foreldrepengerregelverket er begrunnet i å få en enklere og bedre ordning som støtter opp om målet om en jevnere fordeling av foreldrepengerperioden mellom mor og far. I tillegg er det i høringsnotatet fremhevet at regelendringene skal ivareta hensynet til fleksibilitet for foreldrene.

NITO er av den oppfatning at formålet best nås ved at beregningstidspunktet settes til da den enkelte forelder tar ut permisjon, ikke at det settes et felles uttakstidspunkt for både mor og far.

NITO mener at likestilling på dette området er nært knyttet sammen med familiens økonomiske situasjon. Dersom en familie blir økonomisk skadelidende ved en likedeling av foreldrepermisjonen, så vil det være en sterk motiverende faktor å velge en løsning som rammer familieøkonomien i minst mulig grad. Kvinner har i gjennomsnitt lavest arbeidsinntekt, og det er denne gruppen som velger å ta ut størstedelen av permisjonstiden.

I henhold til folketrygdloven § 14-6 første ledd opptjenes rett til foreldrepenger ved yrkesaktivitet i minst seks av de siste ti månedene før vedkommende forelders uttak av foreldrepenger starter. Grunnet helsehensyn må mor ha opptjent rett til foreldrepenger innen tre uker før termin. Forslaget om et felles opptjenings- og beregningstidspunkt tre uker før termin for begge foreldre vil da i flere tilfeller kunne medføre at enkelte fedre ikke har opptjent rett til foreldrepenger på opptjeningsstidspunktet tre uker før fødsel. Særlig unge fedre, som nylig har avsluttet sin utdanning, vil rammes av en slik regel. I tillegg vil virkningen av dette lovforslaget innebære at far ikke nyter godt av eventuelle lønnsøkninger i tiden fra foreldrepengerperioden starter og frem til han starter uttaket. Disse fedrene vil således i lettere grad unnlate å ta ut foreldrepermisjonen ut fra økonomiske hensyn. Dette synes NITO er uheldig i et

likestillingsperspektiv. En forsterket effekt av dette kan også vise seg da det foreslås mulighet til å velge utsatt foreldrepermisjonsuttak. Da vil vi ha en situasjon hvor fars uttakstidspunkt for eksempel kan komme inntil 2 og et halvt år etter beregningstidspunktet, og mange fedre vil ha hatt en lønnsutvikling i løpet av denne perioden som ikke kommer med ved beregningen av foreldrepengene. Dette vil kunne medføre at økonomiske hensyn vil forhindre en jevnere fordeling av foreldrepengeperioden mellom mor og far. NITO frykter derfor at den regelendring som her foreslås, ikke vil føre til et mer kjønnslikestilt samfunn og arbeidsliv.

Endringsforslaget vil, slik vi ser det, i størst grad gagne NAVs behov for en forenklet saksbehandling i forhold til foreldrepengene. At regelendringene blir lettere for NAV å administrere, kan ikke være utslagsgivende når formålet med regelendringen så klart er uttrykt å være i likestillingsøyemed.

Far gis selvstendig rett til opptjening av foreldrepenger, og det er viktig at fars uavhengighet i størst mulig grad blir ivaretatt. NITO er derfor av den oppfatning at denne uavhengigheten best sikres ved at i far har størst mulig fleksibilitet til å velge et uttakstidspunkt som er økonomisk mest gunstig.

Når det gjelder utsettelse av foreldrepengeperioden, er vi enige i at det er hensiktsmessig at når det først er valgt et beregningstidspunkt for henholdsvis mor og far, så gjelder dette ut foreldrepermisjonstiden. Det vil i motsatt fall bli svært ressurskrevende for offentlige myndigheter å foreta stadig nye beregninger i løpet av en periode.

Fleksibel uttak av foreldrepenger

NITO støtter departementets forslag om et mer fleksibelt uttak av foreldrepenger. Etter vår oppfatning fremstår de gjeldende regler om utsettelse av uttak av foreldrepenger som kompliserte og lite fleksible. Vår erfaring er at vilkårene for utsettelse er lite tilgjengelige for den alminnelige arbeidstaker, og en eventuell forglemmelse eller overseelse av kravene knyttet til utsettelse har mange ganger negative økonomiske konsekvenser for foreldrene. Dette har ofte ført til at den enkelte ikke får tatt ut sin opptjente rett til foreldrepenger.

De utfordringer som i dag knytter seg til kravet om sammenhengende uttak har i mange tilfeller lite hensiktsmessige konsekvenser, og NITO synes derfor det er positivt med en forenkling av vilkårene for uttak. NITO støtter derfor departementets forslag om å fjerne kravet om sammenhengende uttak.

Videre stiller NITO seg positiv til å utvide adgangen til å utsette foreldrepengeuttaket i inntil tre år, og at denne adgangen gjøres mer fleksibel tilpasset foreldrenes behov. Vi støtter også forslaget om å gjøre adgangen til å utsette uttak universell, slik at den oppleves fleksibel for alle familier.

Forholdet til uttak av graderte foreldrepenger

NITO ser at behovet for å lovregulere adgangen til gradert foreldrepengeuttak blir vesentlig mindre dersom de foreslåtte lovendringer vedtas. Vi kommer nærmere tilbake til dette ved en senere høringsrunde tilknyttet disse lovendringer.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen

President

Steinar Sørli
Generalsekretær

